

Jana KUŽELOVÁ:

Lidské tělo v české a švédské idiomatice a frazeologii

Studentka zvolila oblíbené téma diplomových prací – idiomatiku a frazeologii studovaného jazyka, tedy švédštiny, v porovnání s češtinou s důrazem na problematiku lidského těla.

V teoretické části práce studentka stručně definuje zkoumanou vědní disciplínu a základní pojmy v ní užívané, vymezuje ji vůči ostatním disciplínám a uvádí přístupy k popisu této problematiky. K tomu využívá převážně českou a švédskou sekundární literaturu. Dále rozebírá systém idiomatiky podle zavedeného členění Františka Čermáka a podle švédských zdrojů, zejména podle Emmy Sköldbberg. Další kapitoly (5 – 8) jsou věnovány tématům, která studentka podrobněji zpracovává v praktické části (lidské tělo v idiomatice a frazeologii, ekvivalence, etymologie).

V praktické části se studentka věnuje idiomatickým výrazům s bázovým slovem z oblasti lidského těla. Vysvětluje, z jakých zdrojů vycházela a jak výrazy řadila a upravovala. Formuluje hypotézu, že vnímání lidského těla v češtině a švédštině bude pravděpodobně obdobné, a že tudíž lze očekávat, že většina výrazů bude ekvivalentních. Výrazy pak člení do šesti skupin podle míry ekvivalence a uvádí vzorové příklady. Závěry výzkumu pak potvrzují její hypotézu. Dále se velice stručně věnuje vybraným skupinám idiomů (s bázovým slovem *srdce*, *jazyk*, *nerv* a vulgarismům) a etymologii vybraných výrazů.

Práce je opatřena přílohou obsahující seznam analyzovaných švédských výrazů s jejich českým ekvivalentem, významem a posouzením míry ekvivalence. Tato příloha je při neexistenci tematických frazeologických švédských slovníků mimořádně přínosná.

Připomínky a dotazy:

- Kapitola 3 (Přístupy k popisu idiomatiky a jejích jednotek) je příliš stručná, chybí např. zmínka o bádání z hlediska kognitivní lingvistiky. Nutno však podotknout, že se autorka k tomuto tématu dostává v kapitole 5 v souvislosti s lidským tělem. I zde je však informace o pojetí kognitivní lingvistiky příliš stručná. Sama studentka přitom uvádí, že očekává značnou míru ekvivalence, protože česká a švédská kultura jsou podobné a lidské tělo se v obou kulturách/jazycích také obdobně vnímá.
- Kapitola 4 (Systém idiomatiky): Popis švédské klasifikace je zmatečný, viz názvy podkapitol. Z popisu *volných konstrukcí a kolokací* není zřejmé, že by mezi nimi byl rozdíl. Navíc znalosti z této kapitoly nejsou v praktické části nikterak využity.

- Velice stručná je pak kapitola 9.3. Není z ní zřejmé, proč byla do práce vůbec začleněna.
- Studentka uvádí diplomové práce na podobné téma. Bylo by záhodno uvést i výsledky těchto prací, zejména pak práce slečny Doležalové, která podrobně analyzovala dánské idiomtické výrazy s problematikou lidského těla. Navíc došla k poněkud odlišným závěrům. (Prosím o srovnání výsledků prací slečny Doležalové a slečny Kuželové u ústní obhajoby.)
- Mezi „falešnými přáteli“ je na str. 49 uveden i výraz *ha glimten i ögat*, což studentka překládá jako *zablýskat očima*. Předpokládám spíše význam *mít jiskru v oku*. V jakém kontextu se používá švédský výraz?

Jazykové nedostatky:

- Občas chybí čárky mezi hlavními větami v důsledkovém poměru (např. na str. 23 před *a tím*, na str. 29 před *a tedy*, na str. 63 před *a tak*).
- Mezi číslicí a znakem procenta chybí mezera (např. chybně *41%* na str. 47).
- Text občas nepůsobí jako vědecká práce, ale spíše jako publicistický či populárně naučný text. Tento dojem vyvolávají např. následující výrazy: *Definujeme si předmět studia...* (str. 13) *Co se slovníků týče, máme k dispozici...* (str. 13), *Jako příklad bych zde mohla uvést...* (str. 15), *Švédština používá na rozdíl od češtiny častěji termín frazeologi.* (str. 16), *...dávají název spoustě konkrétních i abstraktních substantiv...* (str. 30). Dále pak např. poslední odstavec na str. 20 (*Mohla bych...*), první odstavec na str. 22.
- Na str. 16 je chybná pádová vazba: *...se dnes užívá obou termínů, tedy jak frazeologie – frazeologi, tak idiomatika – idiomatik.*
- Chybná formulace: *Zvláštní skupinou idiomů z hlediska významu je metafora a metonymie.* (str. 23) Obdobná nepřesnost je i ve druhém odstavci na str. 25.

Hodnocení:

Práce je řemeslně slušně zpracovaná, chybí však hlubší analýzy výsledků. Je velice přehledná a využitelná i pro pedagogické účely. To podtrhují grafy a příloha obsahující zásadní informace o analyzovaných výrazech. I přes uvedené připomínky splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře až dobře.

V Praze 15. 5. 2012

PhDr. Petra Štajnerová, Ph.D.

FF UK, ÚGS, odd. skandinavistiky